

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BACS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZEK HIVATALOS POLITIKAI KOZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

A bajai utczával szemközt Falezene-fele ház, hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden újjal fizetendők.

Felelős szerkesztő:

DR. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft
Nepártitoknak egész évre 6 ft Félévre 3 ft Negyedévre 1.50 ft
Egyes szám ára 10 kr.

Császka György

A kik a mindennapi élet küzdelmeiben hozzá vagyunk szokva tollunkat fegyverül használni, ma e fegyverünket a tisztelet kifejezésére használjuk.

Kalocsa nagynevű főpapja mikor e sorok megjelennek már városunkban időzik, s mi nem kételkedünk hogy immár meggyőződött arról, hogy e város lakossága vallás és nemzetiség különbség nélkül őszinte lelkesedéssel hódol a valódi érdemeknek.

Mi a kik a legutóbbi napokban vitt politikai harcokban nem egy táborban küzdöttünk kalocsa érsekével, benső örömmel láttuk a mai fogadtatásból a meleg rokonszenvnek azt a megnyilatkozását, a mely tiszteletnek azt az impozáns méretekben kifejezésre jutott nagyságát mellyel az egyházmegye főpásztorát városunkban fogadták.

A harangok üdvözítő zugásába, a mozsarak dörreijébe bele vegyült a lakosság örömradiála.

TARCSA.

Császka György

kalocsai érsek.

Dr. Haynald Lajos méltó utóda 1826. évi december hó 4-én Nyitra-Szerdahelyen született. Iskoláit Nyitrán, Tabán, Esztergomban, Pozsonyban és Nagyszombaton végezte. Gynasiumi tanulmányainak elvégzése után papnövendékké lett, s mint ilyen a bécsi „Pazina neum“-ba lépett. Pappá 1850. évi szeptember hó 21-én szentelték.

Az esztergomi egyházmegye akkori érseke, a boldogult emlékü Scitovszky János herceg-prímás hamar felismerte a fiatal pap kiváló tehetségeit, s pappá szentelése után mindjárt a nagyszombati internátus tanulmányi fellgyelőjévé és gynasiumi tanárrá nevezte ki. Ez állásban két évertöltött, 1853-ban nagyszombati szentszék jegyzőjévé, majd 1856-ban ugyanott helynéki tükárrá léptették elő. Ez állásban megmaradt egész 1864-ig a mikor Scitovszky bíbornok primás behozta őt az esztergomi aulába, kinevezvén őt érseki iroda igazgatónak.

A ki ismeri azt a sok tenni valót, a mi az iroda igazgató ellátása körébe tartozik, a

és jól van ez így. Küzdünk, ha kell, egymással tisztességes fegyverekkel, de ismerjük el kölcsönösen egymás jó szándékát, hazafiasságát, és adjuk meg mindenkor a valódi érdemeknek a megillető tiszteletet.

Zombor város lakossága koszorújához járuljon a mi üdvözlésünk szerény ibolyaja is.

Legyen üdvözöive Kalocsa érseke városunk falai között.

Ad multos annos.

Meg egy néhány megjegyzés az alispán legutóbbi kijelentéséhez.

A „Zombor és Vidéke“ legutóbbi számában olvastam egy néhány megjegyzést az alispánnak a legutóbbi közgyűlésen a báró Rudits-fele hagyaték tárgyában tett jelentésére.

Annak előrebocsajtásával hogy az ezen jelentésben mondottak legnagyobb részét én is magaménak vallom, engedje meg t. szerkesztő ur, hogy e megjegyzésekhez is még néhányat csatoljak.

Mindenek előtt nem tudom megérteni a nagy hühöt a mit az alispán úrnak a hagyaték értékesítése körüli érdemei-

ki tudja, hogy mily sok érdek, mily különböző és gyakran felette kényes természetű kérdések mennek az érseki iroda igazgató kezében keresztül az elképzelteti, hogy Császka mennyire helyén volt e nehéz állásban, ha nem csak az őt kinevezett Scitovszky hajlamát és szeretetét tudta változtatlanul megőrizni, hanem, ha Scitovszky halála után Esztergom érsekévé kinevezett Simor János bizalmát is a lehető legteljesebb mértékben megnyernie sikerült.

Simor érseki székének elfoglalása után nem egész három évre Császkát esztergomi kanonokká nevezte ki, s mint ilyen az apostoli király kegye 1874-ben a szepesi püspöki székbe emelte.

A szepesi püspökség egyáltalán nem tartozott a dúsán javadalmozott püspöki székek közé, a ha Császka nem is egészen két deca-neumon terjedő püspöksége ideje alatt nem csak az egyházmegye ügyeit tudta rendben tartani, de a püspöki gazdaságok is valóságos minta gazdasággá fejlesztve hazafias és kulturális célokra annyit áldozott, hogy e téren sokkal nagyobb jövedelmű nem egy püspök társa Császkát méltán példányképpül vehette volna.

Mint szepesi püspököt ő felsége a király két ízben kiváló kitüntetésben részesítette. Először midőn valóságos bel-

ből csapnak. A ki a viszonyokat ismeri, tudja, hogy az érdem nem annyira az ötös bizottságé, a melynek az alispán úr tagja volt, hanem Horánszky Nándoré.

Az ötös bizottság érdeme legfelebb passív, a mennyiben két mű rontotta el azt a jót, a mit Horánszky csinált.

Hogy azután miképpen érdemi megazért az alispán a köszönetet, no de megpláne a pénzbeli jutalmat, azt én az én paraszt eszemmel fel fogni képes nem vagyok.

A másik a mit még megjegyezni kívánok, hogy még az állandó választmány szörnyű módon hálalkodik az alispánnak addig -- ne tessék azt hinné, hogy Horánszky-nak akarok köszönetet menesztetni, csak egy szóval sem emlékezik meg arról, és annak emlékezetéről ki a vármegyét ilyen nagy hagyományhoz juttatata. Én azt hanem hogy néhány báró Rudits József emlékezetét megilletés volna abban a jelentésben néhány kegyeletes szó!

Hanem hát úgy kell báró Ruditsnak miért halt meg, most már nem tehet senkinek sem szívességet, hát a vármegye már-már nem törődnek emlékeztélvel.

Egy másik megye bizottságtag.

ső titkos tanácsosává nevezte ki, másodsor mikor a vaskorona rend első osztályát adományozta neki.

Haynald Lajos dr. bíboros érsek halála után a kalocsai érseki szék betöltésekor a korona Császkának vélte a kitűnőségeken oly gazdag magyar clerus sorában Haynald legméltóbb utódát feltalálni, s hogy e feltevés helyes volt, azt Császka rövid érseki kormányzatával már is fényesen igazolta.

Most midőn városunkat magas látogatásával szerencsételté, e város lakói vallás és nemzeiség különbség nélkül üdvözik Kalocsa érdemekben gazdag főpapját.

Fyagra V.

Tóth Kálmán költészete.*)

Irta: Zilinszky Aladár dr.

Általános jelenség az irodalmaink történetében, hogy valamely, kortársai fölött hatalmasan kiemelkedő lángszellem a tehetségek egész raját tündöklő utján ragadja s mint vezérük, világító csillagként jár elől s míg a tömeg egymást felülmulni törekedve megközelítésében, halad nyomában többkevesebb szerencsével. A forradalom utáni költészetünk mi-

* E jeles tanulmányt szerző a Tóth Kálmán kor junius 10-én megtartott diszertáción felolvasta.

Legujabb.

Budapest június 13. (A „Zombor és Videke” eredeti távirata.) A kormány és a főrendiház ellenzékének vezére között valóságos alkudozások folytak az egyházipolitikai javaslatokra nézve létesítendő kompromisszum tárgyában, noha a félhivatalos „Pester Correspondenc” ezt tagadja. A főrendiházban a polgári házasságra vonatkozó képviselőházi üzenet tárgyalását e hó 19-én kezdik. Sándor Béla államtitkára kinevezetésének híre minden alapot nélkülöz. Teljesen megbízható forrás szerint még csak szóba sem jött.

A kétféjű sasos

emlék-oszlop kérdése megoldva.

A kik ez áldatlan vitában részt vettek, vagy a kik annak csak szemlélői is valának, lehetetlen, hogy elismeréssel ne adózzanak a kalocsai egyházmegye bölcs főpásztorának, midőn ebben a kérdésben hozott határozatáról értesülnek.

A kegyuri bizottság tudvalevőleg a kétféjű sasos oszlop eltávolítását rendelé el, mert rozoga, a közbiztonságra veszélyes, mert a kétféjű sas, mely azonban időközben elrepült, valamint az oszlop felirata a hazafias érzésre sértő.

Ez ellen a határozat ellen az időközben elhalálozott Esztergamy Károly kegyuri bizottsági tag felebbezéssel élt az érseki székhöz, míg a kegyuri bizottság számos tagja ugyanoda egy felterjesztéssel élt, a határozat helybenhagyása érdekében.

És Kalocsa hírneves érsekeinek méltó utódja megtalálta a helyes kibontakozást.

Mint teljesen megbízható forrásból értesülünk a kalocsai érsek határozata abban concludál, hogy maradjon meg az oszlop, de a mi a hazafias érzületet sérti, az távolítsák el. A mi az eltávolítás illetve átváltoztatás költségeit illeti, azzal könnyen végzett Kalocsa érseke. E költ-

ségeket egyszerűen a sajátjából rendelé fizettetni.

Ez a határozat nekünk, kik e gyászos oszlop hazafias érzést sértő díszítésének és feliratának eltávolítását kitartható energiával sürgettük, nagy elégtétel, s ha, a min kétkedni nincs okunk, végre is lesz hajtva, készséggel fogunk a legnagyobb tisztelettel meghajolni Kalocsa érsekeinek bölcsessége és hazafisága előtt.

De ez a határozat a mi elfoglalt álláspontunknak igazolása is. Azt a kétféjű sást az érsek is olyannak tartja, a mi a hazafias érzés felkeltésére, növelésére nem — de igen is megbotránkoztatására alkalmas, azt a felirást az érsek is a magyar közjogba ütközőnek, tehát eltávolítandónak tartja.

Valóban a meenyire örömmel tölt el bennünket az érsek hazafiságának megnyilatkozása, épen annyira fáj, hogy városunk az érsek részéről ilyenét meglezkeltetésre reá szolgált.

Hát Zombor szab. kir. város annyira szegény, annyira a tönk szélén áll-e, hogy a hazafialanság vádját magától ellávolítandó azt a n gynak talán nem mondható áldozatot, mibe az emlékoszlop megfelelő átalakítása kerül, meghozni képes nem volt?

De hát ne hánytorgassuk e kérdést tovább, mikor az érsek fenkölt hazafisága és bölcsessége azt ilyenét megoldotta. Egygyel több ok, hogy szívből kiáltunk éljént Kalocsa érsekeinek, megýényk szeretett főpásztorának.

A kalocsai érsek Zomborban.

Városunk szerdán reggelre már lobogó díszít. Kör- és magányéptettek díszítése jelzé, hogy kiváló vendéget fog városunk falai között üdvözölni.

Császka György kalocsai érsek a mai d. u. fél 4 órakor érkező személyvonattal Szabadkáról városunkba érkezett. A Perronn egybegyűltek az érsek fogadására a polgármester vezetése alatt a városi képviselők és a kegyuri bizottság tagjai

A polgármester, dr. Gertinger főkapitány

Ily szellem hatása alól, — melyet még a korviszonyok is nagyban elősegítettek — Tóth Kálmán sem vonhatta ki magát. Olyan költőjakkart lenni mint Petőfi s valóban, ha magától vele összemérte, szükségképen találna kellett oly vonásokat, melyek nagy mintájának is lényeges alkatrészeit képezték. Ő is az alföldről való volt s ha nem is épen a nép fia, köztük nőt fel, közvetlen közelükben, tősgyökeres magyar város, Baja volt szülőhelye; ott is töltötte éveit egészen felserdült ifjúkoráig.

Szülőföldjének, az alföldnek szeretete, melyet csak az érez, kit a gyermekkor, mindenre fogékony benyomásai, kedves apróságai kötnek hozzá, melyek évek folytán, az élet komorodó pályáján mint megannyi verőfény nevetnek felénk, élt az ő keblében is s a főváros meg-megszibbasztó zaja után oly kívánatossá tette előtte a kis város csendjét az atyai ház édes melegét a szülői, testvéri szeretet gyöngéd gondoskodását is harcól é földért, mint Petőfi, a szabadságharc ágyúinak dörrenései az ő éveinek idylljét is megszakították, riadó kürtjei harera ébresztették s midőn Világosnál minden elveszett s ő kettőtört kardját átadta az orosz paranesoknak, ő is érezte azt a mérhetlen fájdalmat,

és Koczkár Zsigmond közjegyző díszmagyarbá várták az egyháznagyot.

Fél négy után tarcazk durrogás jelenté, hogy érkezik a szabadkai vonat, s csakhamar látható lón a kocsiból kiszálló főpap rokon-szerzős alakja.

Az érsek kíséretében Majorossy János felszentelt püspök, Várossy Gyula dr. oldal-kanonok, Horváth Győző ezereimonáriás és Czundl Péter érseki titkár érkezett, nemkülönben elkísérte az érseket Szabadkáról Mamuzeits Láz r polgármester és Szalay Mátyás főkapitány.

Miköz z érsek a Perronra lépett, előlépett Schlagetter polgármester és a következő beszéddel üdvözölte a főpapot:

Nagyméltóságú és föltisztelendő érsek ur!

Keqyelmes ur!

Zombor sz-b. kir. város közönsége ünnepet ül, midőn excellentiádat városunkban üdvözölheti.

Az e fölötti örömben osztozik a város összes lakossága, mert excellentiában nemcsak a katholicus főpapot, hanem egyuttal a derék jó embert, a jeles hazafit tiszteli, kinek nemcsak a jövő, hanem mar a jelen is osztatlan nagyra-becsülésel nyujtja az elismerés koszoruját, mert excellentiád nevét a tisztelet elismerés és hála érzetével emlegelik ugy a kunyhókban, mint a palotákban.

Ily érzelmekkel üdvözöljük nagyméltóságodat és kérjük, hogy tekintés szívesen habár csak néhány napra otthonának városunkat; az áldás melyet e város lakóinak oszt, nem érdemteleneke szól; mert hisz e város lakossága szívéből kívánja Isten áldását Nagyméltóságodra! és kérjük Istent, hogy engedje hogy szeretett érsekiük Császka György ő excellentiája sokáig éljen!

A beszéd elmondása után a pályaudvarban levő nagyszámu közönség lelkesen visszhangozta az élje, s erre az érsek körülbelül következőket mondotta.

Nagy örömmre szolgál, hogy mégis sikerült Zombor sz. kir. várost megismerem, s hogy e látogatásom alkalmából a híveknek a bérmálás szentséget kioszthatom. Nagyon köszönöm a nagyszámú polgármester ur által oly szép szavakban tolmácsolt érzelmek kifejezését, s kétszeres az e feletti örööm, mert

mely a haza elvesztével ér s melynek egész nagyságtát csak az fogja fel, kinek szíve nemzetéével mindonnap együtt dobban és annak öröme, búja az övé is.

Aztán járta a szerelem iskoláját, kereszte az ideált, először az ifju lobbánó bizalmával, aztán a férfi kutató kétkedésével, kikütkörő lángjával, hogy végre csak hanyatló napjainak lemondásával tekintsen rá vissza.

Nem a Petőfi pályája ez. Egy uton indulnak, de az mit rohanó istökkös fényben futja meg; issza a szerelem kéjes mámorát, zengi a csójtát lelt szív ditirambjait, fölkorbácsolja a tétlen nemzetet, szágulódó paripákkal, acélágyúkt dörögve rázza meg a tevékenység békés idejét, rögtönöz egy napot, melyen a szabadság ideális szeretetében egyesül minden szív, aztán küzd harcól — nem is csak a magyar szabadsáért, ideálja a világszabadság, a melyben testvéreként egyesül mindenki a köztársaság és a kommunismus s végre el-tűnik, átadva eszméit költészetében az utókornak, tündöklő örökségül.

(Végo következik)

kor Tóth Kálmán és Lisznai Selestey Zalarral egy időben első ifjúkori dalaival fellépett, Petőfi lángszellemének majdnem ki-zárólagos hatását mutatja Petőfi nemcsak új költői irányt alapított meg, összeolvasztva és művészi magaslatra emelve a népiest és nemzetit, de egy hatalmas egyéniséget is vitt liránkba, zensivebben és sokoldalúbban mint bármely költő elődje csak elképzolni tudta volna. Hirtelen megjelenése, látszólag minden behatóbb tanulmány nélkül a tetőpontra emelkedése, nyomora, melyből a legelső írók és legelőkelőbb hölgyek társaságába küzdi magát, határozott üzenete, midőn pályája elején tisztában van végcéljával és tehetségével, melynek erejét merészen hirdeti, épúgy mint sorsának egykor kedvező fordulatát, a vésznek örökkös szomjazása, melyeket majd a sors halmoz pazaron utjába, majd maga dördít meg, hogy aztán élete üdvét egészen a nemzet nagy viharába temesse, hirtelen végének biztos megsejtése, harcias bátorsága, midőn eldobva lantját, hábozás nélkül fegyvert ragad küzdeni az eszmékért, melyeket hirdetett, s végül rejtélyes eltűnése, mely pályáját egy fényben lefutó üstökshöz teszi hasonlón — mindez megkap, bámulatba ejt s ellenállhatatlanul leköt osodaszerű tija szemléletében.

az érzelmek őszinteségében egyáltalán nincs okom kételkedni. Fogadják meg egyszerű köszönetemet és főpásztori áldásomat.

Ezzel főpapi áldását osztva a főpásztor kimezett felé ment, hol Fernbach Péternek gyönyörű ötös fogatában, baloldalán Várossy Gyula dr. oldalkanonokkal helyett foglalva, a menet a harangok zúgása közt megindult.

Elül ment a negyven főből álló paraszt bandérium Karnász Kálmán vezetése alatt, ki a város zászlóját vitte.

A paraszt bandérium után a tűzoltók következtek zenekarukkal. A tűzoltók után az ipartestület zászló elülvitelével.

A fogatok sorát a város fogata nyitotta meg, melyben a polgármester és dr. Gertinger főkapitány ültek.

Követlenül a polgármester fogata után ott a Fernbach-féle ötös fogat, melyben mint mondtuk az érsek oldal kanonokjával foglalt helyet.

Az érsek szívesen mosolygva fogadta a felhangzó éjnt, mely felhangzott a merre csak fogata elhaladt, s jobb kezével áldást osztott az utcán előzőlő sokaságára.

Az érsek fogata után a kíséretet hozó fogatok következtek, míg ezek után a perőnon várakozott hivatalosak hajtottak.

Ilyen rendben ért a menet a városba, hol a bajai ut, Szt. György tér, Gromon utcán át a Szt. Háromság tere, hol az iskolák ifjúsága képezett sorfalat egész a templom bejáratáig, a hol a helybéli apáca zárda növendékei fehér ruhába öltözöten vártak a főpapot.

A templom bejáratánál a lelkeskedő papság is várt főpásztorára, ki a templom bejáratánál leszállt kocsjáról s egyenesen a főoltárhoz ment, hol rövid imát mondva a plébánia épületben részére fentartott lakosztályába vonult. A lakosztály bejárata szépen volt díszítve.

Az érsek ezután a küldötteket fogadta.

Legelőbb a megye, város és a pénzügyigazgatóság tisztikarát fogadta az érsek, kiket Sándor Béla főispán vezetett. Majd a törvényszék, járásbíró és a kir. ügyészség tisztikara jelent meg az érsek előtt, kiket Széchenyi József törvényszéki elnök vezetett. Azután a gör. keleti egyházak küldöttsége, majd a cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség tisztikara járult a magas vendég elé. Tisztelgett meg a főgymnázium és a kereskedelmi iskolák tanári kara, a növegyet, a keguri bizottság stb.

Az érsek az összes küldötteket nyájasan és kiváló szeretettel méltósággal fogadta, s a szónokok üdvözlő beszédére sok szellemmel adta meg választát.

Este, fél kilencz órakor imponáns fáklyás menet vonult az érsek szállása elé.

Minek utána a menet elhelyezkedett, a polgári dalárda énekelt egy dalt.

A fáklyás menet szónoka, Várossy László árvaszéki fősámvevő következő beszéddel üdvözölte az érseket:

Nagyméltóságú Főtisztelendő Érsek Úr!

Apostoli működése közben ma először jelent meg Excellenciád Zombor sz. kir. várás falai között s így csak természetesnek fogja találni, hogy e város közönsége és első sorban mi, az isteni gondviselés rendelkezéséből Krisztus földi helytartójának és apostoli királyunk akaratából gondjaira bízott lelki gyermekei örömmel ragadjuk meg ez alkalmat, hogy lelki életünk jóságos atyja, egyházmegegyén felkent főpásztor előtt megjelenvén a lehető közvetlenséggel mondjuk el nagyméltóságodnak üdvözlőnk, hogy szemlőt szembe adjunk kifejezést gyermeki hálának, szeretetünk és ragaszkodásunk igaz érzelmének, hogy ünneppélyesen biztosítsuk nagyméltóságodat e város közönségének őszinte tiszteletéről.

Igy éreztünk kegyelmes Urunk, tehát igazat mondok; — de lehet az másként? — hisz a ker. szeretet apostola jött el

közénk — azon szereteté, mely ha nagyméltóságod tanítását híven követjük, ott örökdió a csecsemő bölcsője fölött az anyának aggodó örömeiben, ott van a kised nyelvén midőn ajkai az első szót gagyogják, ott ragyog a serdülő gyermek szemében midőn áhitattal lesi szülői tanító ajkairól tudás első ígeit, ott van az ifjúság szívében minőn a jó és szép fogalmát megfjtvé annak megvalósítását tűzi élte céljául, ott van a férfi lelkében, midőn az élet viharai közepette hivatása betöltésében az erkölcs, a becsület, az Isten félelem és hazaszeretet irányítják tetteit ott a nőében, mikor mint a férfi gondjainak hű osztályosa kiapadhatlan türelemmel segíti célja elérésében, és ott tükröződik az agg orcáján mikor a jobb jövő hitében, reményében megnyugszik a Mindenható Isten rendelkezésében. De a szeretete azé a szereteté mely megajánit bennünket tenni a jót, mellőzni a rosszat, ölelni magunkhoz a barátot, irgalmasan megbocsájtani az elenségtünkeket; azé a szereteté melynek dicsfénye ott csillámlik Nagyméltóságod homlokán, hisz annak ígéit hirdeti híven, bölcsen évtizedek óta; annak melegsége indító oka tetteinek, hisz világító fáklyaként hirdetik Excelenciád atyai jóságát templomok, iskolák és a humanismus nagyszámu intézménye, melyeket kiapadhatlan bőkezűséggel megteremtett.

Annak ereje lelkesíti kegyelmeségedet midőn az emberi ész és tehetség az Isten dicsőségének hirdetőivé teszi, hiszen a szépművészetek fejedelmi bokenyűségű maecenasát irigylő tőlünk Kalocsa érsekében a művelt világ.

Ez a szeretet hozta Excellenciád hozzánk most is, hogy abban megerősítse gyermekeinket s velők és általunk mindnyájunkat, ezt hirdette tettel akkor, mikor még bennünk nem is ismerve máris jótékonyágának részeseivé tette' e város apátlan és anyátlan árváit. És mikor ezeket látjuk, tudjuk, mikor Nagyméltóságod folyton folyvást, szóval és tettel megtestesítésére törekszik annak: imádni az Istent, szeretni a felebarátot, tisztelni a királyt, szeretni a hazát, akkor szívből eredők, igazak a gyermeki hála, szeretet és ragaszkodás érzelmek, melylyel Nagyméltóságod iránt eltelve vágyunk; őszinte e város közönségének kegyelmisséged iránti osztatlan tisztelete.

De mert az igaz érzés kevés szóban nyilvánu engedje meg Excellenciád, hogy a magyar ember egyszerű, de mindig szívből eredő szavával kívánjuk és mondjuk: Isten hozta, Isten áldja, Isten éltesse Nagyméltóságodat!

Városi László beszédére az érsek mesze el hallható hangon következőleg válaszolt:

Zombor szab. kir. város polgárai s ezekből tizennegyzen hveim a szeretet és ragaszkodás anyji jelével fogadtak, hogy azokat méltóképen megköszönni alig találok szavakat. E fáklyás menet, s jeles szónokok szavai is csak újabb tanuélé e város polgárai szeretetének. Én szívemből kívánom, hogy miként e fáklyák lángja lóg, azonképen lógjon szívükben a vallás és haza szeretete, az apostoli király iránti törhetlen hűség mindenha, s kívánom hogy e város polgárai éljenek.

Ezek után a dalárda a Hymnust ón e kelte, s erre a menet a legszebb rendben eloszlott.

A Tóth Kálmán-kör megnyitó ünnepe.

A kishitték megcsalódtak, a bizakodók reménye teljesült: a Tóth Kálmán-kör első nyilvános fellépte fényes sikerrel járt. A nagyközönség, még pedig a legdistinguáltabb és legintelligensebb publikum tüntető rokonszenvvel fogadta az ifjú egyesületet, amely nemcsak céljai elérésére a művelt közönség partfogásában bírja leglathatóbb eszközét. Viszont a kör is ezen első nyilvános szereplésével bizonyosságát adta annak, hogy hivatásának magaslátán áll és a lehelyesebb uton halad kitűzött célja felé. Alapos okunk van remélni, hogy a Tóth Kálmán-kör rövid idő alatt elsőrendű társadalmi tényezővé fog válni városunkban, amely az irodalom és művészet iránti érdeklődés felkeltésével egyetemben a társadalmi élet emelésére is sokat közelethet.

Az ünnepelel délelőtt 10 órakor a „Vadászkürt“-szálló nagytermében tartott díszközgyűléssel vette kezdetét. Dömötör Pál elnök a jelenlevők üdvözlése után, igen tartalmas beszéddel nyitotta meg a díszgyűlést, amelyben a körnek célját és kulturális jelentőségét érdekesen fejtegette, összehasonlítva ismertetését nyújtván a hasonló célu vidéki irodalmi és művészeti társulatok tevékenységének. Az emelkedett szellemű beszédet a közönség éljenzéssel és tapsal fogadta, majd Rácz Soma lépett az emelvényre és elszavalt Dömötör Pálnak ez alkalomra irt magas szárnyalású, lendületes „Prólog“-ját, amelyet lapunk mai számában közlünk és amely költői szépségeivel valósággal elragadta a közönséget.

Ezután Zlinszky Aladár dr. felolvasása következett, aki Tóth Kálmán költészetét, címmel vonzó alakban, tudományos becsű fejtegetésekkel ismertette a nagy költő poétai egyéniségét. Végül Kozma László „Zászlószeg“ címmel olvasta fel humoreszkjét, amelynek szípköröző, kellemes ötleite, kacagtató részletei állandó derűtséggel tartották a hallgatóságot.

Dömötör Pál elnök néhány lelkes szóval zárta be a díszgyűlést, amely után megtartott közgyűlésén a kör pénztárává dr. Áltöldi Árpádöt választották.

A megnyitó ünnepségnék folytatása este a színházban; megtartott hangverseny és műkedvelői előadás, befejeztével pedig a „Vadászkürt“ termében táncmulatság volt.

A hangverseny bár pont nyolcra a kezdete kitűzve, közönségünk azon rossz szokása folytán, hogy kellő időben a színházba menni nem tartja az előkelőséggel összeférőnek, csakis pont fél kilenc után kezdődött.

A mi a közönséget illeti, ezzel meg lehet elégedve a „Tóth Kálmán“-kör. A város színe java gyűlt egybe a színházba, hogy tanuja legyen e szép aszpieumok között a meghonosság elé léptett kör első előadásának.

De ha a Tóth Kálmán körnek nincs oka panaszkodni a közönségre, annál kevesebb oka lehet arra a közönségnek a Tóth Kálmán körrel szemben.

Mi dilittánsokat jöttünk hallgatni, s ha nem is művészeket, bár egyes szereplőkről ha ezt állítandó, hát épen nem is eszünk valami nagy tulzába, de a dilittántizmusnál jóval többet kaptunk.

Mindjárt a megnyitó szám, az Erkel Hymnusának előadása a szó szoros értelmében meglepte a közönséget. Preiz ének, teljes őszhang jellemezték a vegyeskar ez előadását.

Elismerés a közreműködőknek, de mindekelőtt elismerés a kitűnő karmesternek Horváth Ákos doktornak.

A második piece Rácz Soma tanár szaválata volt. Dömötörnek a díszmulatság is előadott „Prólogját“ szaválta el. Az elismerés a költő épen ugy megilleti“ mint az előadót. A szaválata után a közönség lelkesen tapsolta a költőt és az előadót, de a lámpák előtt csak az utóbbi jelent meg.

A hangverseny harmadik pontja Gál Ferenc „Épilog“-ja volt, melyet a férfi kar

adott elő. Ebben sz előadásban leginkább Kéő Mór és Horváth Ákos dr. magány szözlmai tetszetek, bár az egész előadásról csak dicsérettel szólhatunk.

A hangverseny kétségtelenül legérdekebb pontja az ezután következő „A tavasz érkezése” című zenei költemény volt, Erney József zenei költeménye kétségtelenül nem csak jó, de feltétlenül szép interpretatzenok lett részese.

Itt természetesen mindenek előtt Szabácsy Anna kisasszonyról kell megemlékeznünk. Az ő tiszta, szépen csengő hangja, szabatos előadása öt messze felül emeli a dilettantizmus köréből. Ha öt akarjuk bírálni, sokkal magasabb mértéket kell alkalmaznunk, mint a melylyel műkedvelőket mérni szoktak, s még ekkor is csak dicsőítőleg emlékezhetünk meg róla.

Azok közül, kik kivüle e zenei költemény előadásában részt vettek, különösen ki kell emelnünk még Fratricsevits Adrient kisasszonyt, ki jól énekel s nagyon kedves jelenség volt.

Legutolsó pontja a hangversenynek Erkel „Bánkban” operája egy részletének előadása volt. Ez opera részletet a egyes karzenekari kísérettel adta elő. A zenekarban játszóztak: Halmi Olga k.-a (prim hegedű), dr. Molnár Gyula (secund hegedű), dr. Balogh Ernő (zongora), Csars Lajos (cimbalom), Medveckey Zsigmond, (harmonium) Wanke Jenő (bőgő), Perviz Sándor (fuvola), Weber Mihály (gordonka). A vegyeskar éneke kitűnő volt, de ha lehet, a zene kíséret még ezt is felülmulta. Az ismert borsdalt Sztrojkovits György énekelte, kellemes bariton hangján, a nála megszokott bravúrral. E pontját a hangversenynek a közönség freneticus tapsal jutalmazá, s a taps nem akart megszünni addig, míg az előadók azt meg nem ismételték.

Egy szóval a hangverseny Horváth Ákos dr. és az összes közre működők valóságos diadal volt.

Hangverseny után következett Berczik Árpád „A közügyek” című egyfelvonásos vígjátéka. A kik műkedvelői előadást valaha láttak ezt a darabot aligha nem ismerik már. Igazán nem tudjuk semmivel sem indokolni a műkedvelőknek a darab irányában nyilvánuló alig magyarázható előszeretettel. Bizony a „Tóth Kálmán” kör helyesebben tette volna, ha „Tóth Kálmán” valamelyik darabját vagy legalább is ezek egyik felvonását adatta volna elő. No de hát vegyük ugy a dolgot a mint van, s foglalkozunk az előadással. Nem az udvariasság vezetit tollunkat, hanem az igazság, ha legelőbb is a nő szereplőkkel foglalkozunk. Fratricsevits Adrient k. a. Etel szerepében minden hízegés nélkül mondva excellált, nem különben Karl Aranka k. a. is teljes dicsőretet érdemelt ki Olga szerepében.

Az urak közül Trichler Gyula ur Gresl Muki szerepében egy fejfel emelkedett ki társai fölött. Az ő játéka nem kell a műkedvelők iránt tartozó elnézéssel bírálani, Alföldy Árpád dr. ur, az inas kis szerepében nem sokat nyújthatott, de ebben is megmutatta, hogy nem sajtó mulott, hogy többet nem nyújtot.

Az öreg Háber szerepét Szalay Frigyes ur adta általános tetszés között, míg Lakos Andor szerepében Matzitz Pál dr. jeleskedett. Leggyöngébb volt Kézsmarky Endre ur Lorant ügyvéd szerepében.

Az előadást táncz követte a „Vadászkürt” összes termeiben mely a hajnali órákig tartott.

Hírek.

— A babona. Igazán felháborító, hogy a 19-ik század végén, népoktatási és előre haladt cultura daczára egy-egy szedelőnek vagy egy-egy rajongó örülnek még mindig sikerül szász és száz embert elbolondítani. Semmi sem igazolja inkább a mondottak alkalomszerűségét, mint az alispánok egy újabb kibocsátási rendelete, a melyet im itt közlünk szözl-szóra: 15121/1894 Bács-Bodrogh vármegye alispánjától. Az észeki alispánosság f. évi május hó 23-án 4618/1894

sz. a. kelt átiratával arról értesít, hogy állítólag egy bácskai bucsujáró öreg ember azon hírt terjesztette, hogy Szlavonában Belobrod-ból Almásra vezető uton az ugynevezett „Misinon bredu” (Misa hegy) helyen levő 15 öl mély kutban a Mária Jézussal mutatkozott, s minthogy e helyet babona és néphitű sokan különösen Bácskából látogatják, tudósít, hogy ezen hely látogatás tiltatott s a megjelenők szigoruan büntetettül fognak. Miért is felhivom Czimet, hogy erről a járása területén lévő lakósságot a legkiterjedtebb módon s szószékről is értesíttesse. Zomborban, 1894. évi Junius hó 1-én. Schmausz Endre alispán.

— Halálozás. Kisléghi Nagy József volt palánka később bácsi főszolgabíró hosszas szenvedés után folyó hó 9-én Zomborban elhunyt. Haláláról hozzátartozói a következő gyászjelentést adtak ki. Mély fájdalomtól megtört szívvel jelentjük mi, az elhunytak gyermekei, saját magunk, valamint fivére, vejei, az összes családtagok és a rokonság nevében szeretett és felejtetlen édes atyánk, illetve öregatyánknak, fivérnek és apósúnak Kisléghi Nagy József volt szolgabírónak f. évi junius hó 9-én délután 3 óraker több havi szenvedés után életének 76-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai, hétfőn, junius hó 11-én délelőtt 10 óraker fognak a bezdáni uton levő Lukits-féle halottasházból a Rökus-sírkertben a római katolikus szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise junius 11-én délelőtt 9 óraker tartatik meg. Zomborban, 1894. évi junius hó 9-ik napján Beke lengien áldott porai felett! Nagy Mária, Nagy Jenő, Nagy Hermina férj. Jusits Lajosné, Nagy Jolánta férj, Kolozsvári Sándorné, gyermekei. Nagy Mihály fivére. Jusits Elemer, Nagy Aladár, Nagy Ágoston, Nagy Rózsa, Kolozsvári Ilma, Kolozsvári Árpád, Kolozsvári Leonka, Kolozsvári Blanka, Sigmund Főni, Sigmund Sárika, unokai. Jusits Lajos, Kolozsvári Sándor, Sigmund Gőntér, vejei. Pulchard Rózsa férj, Nagy Jenőné, menyec. — Matkovits Lajos zentai főszolgabíró, Matkovits Lajos ügyvéd édes anyja, öz. Matkovits szül. Mikosevits Anna f. hó 5-én Baján elhunyt. — Beck Simon zentai m. kir. adótsit, f. hó 8-án 31 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. — Dulits Jenő szabdakai földbirtokos f. hó 7-én élte 64 ik évében hosszas szenvedésután elhunyt.

— Lőrencz József Szabdaka városi adótsit hosszas szenvedés után e hó 3-án elhunyt

— Esküvő. F. hó 8-án d. u. vezette oltárhoz dr. Fehér János bajai ügyvéd, Zettin Ignác zentai birtokos leányt Flórá. Az esketést Benedek Elek hitoktató, a család közeli rokona végezte.

— A differitisz ellen. Hieronymi Károly belügyminiszter szigorú utasítást adott ki, mely szerint a differitiszből felgyógyult gyermekeket csak négy hét után szabad iskolába bocsátani, vagyis csak akkor, midőn már a betegség elvezitette fertőző képességét.

— Pajkosságból halál. Fűr Pál és Toth Vincze 10 éves zentai fiuk, elmentek a Tiszára fűrődni. Ugyanakkor Fűr Pálnak testvérbátyja a Tisza partján volt elfoglalva dologgal s látta, hogy a gyermekek fűrődni akarnak, azt nekik szigoruan megtiltotta. A gyermekek hát nem fűrődték, hanem egy utajon fuókároztak le s fől. Fuókározás közben Tóth Vincze csupán pajkosságból Fűr Pált úgy meglökte hátulról, hogy az a vízbe bukkot s azonnal alámertül. Mentésről szó sem lehetett, mert nem volt a közelben senki, sőt onnan még a pajkos fűr is elfutott. Pár óra mulva halászták ki testét a Tiszából.

— Községi számadatok megvizsgálása. A belügyminiszter egyik vármegye felebbesztet határozatának feloldásával kijelentette, hogy a község követeléseit a számvizsgálati tárgyalások befejezése előtt csakis maga a számadó, tehát a pénztárnok ellen biztosíthatók, nem pedig a bíró és jegyző ellen, azon intézkedésnek pedig, mely az illetéket egyszerűen csak felelősekké teszi, a dolog ily előzetes stadiumában a számadási ügy keretén kívül legfeljebb csak akkor lehet joghatálya, ha az egyelmi eljárás elrendelésével köttetik egybe,

— A zentai országos vásár junius hó 17 és 18-án, azaz vasárnap és hétfőn fog megtartani, melyre mindenféle jószág szabályszerű járattal szabadon felhajtható

— Az ágost evang. híveknek tudomásul adatik hogy Junius 17-én délelőtt 10 óraker az e czélra kibérelt helyiségben úrvacsorával egybekötött istentisztelet fog megtartani, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívatnak. Medveckey Zsigmond egyházi fellgyelő. Korossy Emil ág. ev. ut. lelkész.

— Halálozás. Lugumerszky Jusztin a kereskedelmi bank hivatalnokja folyó hó 13 án déli 12 óraker Zomborban elhunyt.

— Az új templom felépítése tárgyában — miut értesültünk f. hó 11-én nepes értekezlet tartatott a Matzitz-féle sörház helyiségében. Az értekezlet az iránt tesz lépéseket, hogy a városunkba megérkező érsek Ő excellenciája elé kérelemmel járul egy küldöttség mely az új templom építéséhez, illetve bevégzéséhez anyagi támogatás mellett szellemi erdekülődést kerjen. — Idején van, hogy Zombor város kath. hívei valahára felebredjenek, mert a jelenlegi állapot tőrhetlen. A r. kath. híveknek a mostani templomba csakis $\frac{1}{3}$ része fér be, nagy ünnepek alkalmával $\frac{2}{3}$ rész kénytelen ottlun, a lelkiektől távol maradni, vagy legrosszabb esetben, mivel a szt. egyházban el nem férnek — a szomszéd korcsmákba elszéledni, a lelkieket polár számra venni. — Ajánljuk Ő excellenciájának a zentai egyházrendezést szives figyeimébe, hol a szőlőbogyó egyház már két éve elvált, most pedig a felső város épít templomot és a plebános a ki csakugyan Krisztus tanítványa, még sem hal éhen! — De hát ez utóvégre is a katolikus vallás doga. A város közönségét mint ilyen első sorban az érdeklí, hogy az a téglahalmaz vagy ha ugy tetszik építlet rom ne éktelenkedjék e város egyik legszebb pontján. Azért nagyon helyesnek tartjuk a mozgalmat, mert a kiket a dolog illet, vagy építések föl végre ezt az új templomot, vagy pedig hordassák el. Tertium non datur.

— Hymen. Vidákovits Delity Jenő nemes-militári földbirtokos, Konyó Lajos szegedi kir. ítélő táblai bíró sógora eljegyezte Vidákovits (Kojtó) József ugyonottani földbirtokos leányt Anna kisasszonyt. — Nikolica Aurél volt ó-sztapári helyettes jegyző és megye bizottsági tag eljegyezte Sztrilich Mariska k. asszonyt néhai Sztrilich István volt városi főkapitány leányt.

— Elveszett podgyász A „Posinger”-féle társulat Zomborból Hodságra ment, s utközben a társaság egyik tagját, Waldau kisasszonyt az a szerencsétlenség érte, hogy egy nagy doboz, mely jelmezeinek egy részét tartalmazta, a kocsirol levezett. A megkárosult színész nő most általunk azt a kérelmet terjesztja a közönséghez, hogy ha valakinek e doboz megtalálásáról tudomása volna, őt Hodsághon vagy a zombori rendőrséget értesíteni sziveskedjék. A károsult a megtalálónak netáni költésgein felül 5 forint jutamát biztosit.

— A „Sabadkai Polgári Casinó és Dalkör” saját helyiségében (dr. Vermes Lajos fele palota) f. é. junius 16 án, szombatn 8 óraker tartja megnyitó ünepélyét mely felolvasással, táncvacsorával és tánczvizgalommal lesz egybekötve. —

— A tisztorkolat szabályozása. A titeli hármás szigetnél néhány nap óta igen érdekes, egyuttal nagy fontosságú munkálatok folynak Hajagos kir. főmérnök szakértő vezetése mellett. A tisztorkolat szabályozása lőn ugyanis megkezdve azon nevezetes munkálat által, melynek czélja a Tiszának a titeli végdálhoz közel eső, s arra mindjobban terjedő két hatalmas ágát, mely a hármás szigetet képezi hogy jelenleg a hajó közlekedés történi, termőkövekkel elzárni s a legtermészetesebb egyenes medert, hol az iszapolás következtében csak egészen nagy vízállás mellett közlekedhetni, két óriási kotrógéj segítségével melyíteni, illetve hajózhatóvá tenni. A hónapokra terjedő munkálatok serőnyen folynak, s teljes befejezés után nemcsak a hármás sziget kultiválását tessik lehetségesebbé, hanem a torkolatnál gyakran előfordulni szokott jégtorlódásokat is moggátolják! A nevezetes szabályozást a torkolatnál felállított világitó torony fogja kiegyesíteni.

— **Uj megyei tanfelő.** A Círusz Ferenc nyugdíjba léptével megüresült tanfelügyelői állásra Gráff Nikáz helyettes tanfelügyelő nevezetett ki. Örömmel regisztráljuk e hírt, mert Gráff egyike a leglelkismeretesb tanfériaknak, ki páratlan jószívűséggel s nagy odaadással teljesít eddig is a tanügy iránti kötelességeit a kibeni a tanítói kar igazán lelkes barátot talált mindenkor.

— **Esküvő.** Frisch Ignác orszébfalvai lakos f. hó 19-én esküszik örök hűséget Pachtinger Julcsa kisasszonynak Vukovárott.

— **Hymen.** Ince Ferenc újvidéki tisztviselő jegyet váltott Böhm Hugó ny. kir. pénzügyi titkár leányával, Milike kisasszonnyal.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Lősch Antal siklosi kir. járásbírói aljegyzőt és Dr. Komjathy Gyula fővárosi gyakorló ügyvédet a szabadkai kir. törvényszékhez jegyzőkké nevezte ki.

— **Kossuth Lajos szobrára** a budapesti első hazai takaréknévtár legutolsó kimutatása szerint eddig 108,549 frc 43 kr folyt be.

— **Esküvő.** Lackovics Béla felső-kovili gyógyszerész e hó 9-én esküdött Turner Irma kisasszonnyal, Brunner Edéné unokahúgával.

— **Megint zsinagóga feltörés.** Már úgy látszik lapunk minden számában kell hírt adnunk egy-egy zsinagóga feltörésről. A számadkai és topolyai zsinagógák után most az ó-becsei került a sor. Mint ottani levelezőnk írja az elmúlt héten ismeretlen tettesek (?) éjnek idején behatoltak a zsinagógába és ott a perselyt feltörték. Hogy azután a pénzt magukkal vitték, a dolog természetéből következik.

— **Az utrendőri közegek meghívása.** A kereskedelmi miniszter, egyetértőleg a belügyminiszterrel, elrendelte, hogy az utrendőri kihágási ügyek tárgyalásához a feljelentést tevő utrendőri közegek csak akkor hívassanak meg, ha mint tanúk kihallgatandók. Szükségessé válhatik azonban személyes megidézésük abban az esetben, ha az írásbeli feljelentés homályossága vagy hiányossága miatt annak kiegészítése vagy megvilágítása mellőzhetlen lenne. Ennélfogva meghagyta a miniszter, hogy az utrendőri közegek feljelentéseiknek kimerítő s világos szerkesztésére utasítsanak.

— **Az ó-becsei kath. legényegyesület** egyleti zászló beszerzésére 1000 db 40 kros sorjegy kibocsátását határozta el s a zászlószentelési ünnepegy napjára f. november 4-ét tűzte ki.

— **A szegedi kereskedelmi és iparkamara** ma tartotta meg e havi teljes ülését Gál Ferenc elnöklété alatt. Az ülés tárgyalásairól következő tudósítást vesszük. Gál Ferenc elnök mindenekelőtt javaslatot tett, mondaná ki a kamara, hogy a következő két nyári hónapban nem tart rendszerint ülést. A kamara elfogadta ezt a javaslatot és fölkérte az elnökséget, hogy sürgős esetekben rendszerint ülést hívjon össze. Az évi jelentésről a kiküldött bizottság jelentése alapján közölte az elnök, hogy a kamarai kerület 1893. évi közgazdasági viszonyairól szóló jelentés egész anyaga együtt van és hogy a kötet első két része már nyomtatás alá adatott. Újabb fölterjesztést határozott el a kamara a honvédelmi miniszterhez azon kéressel, hogy a szállítások a kispaprosoknak öt évre biztosítottassanak azon érdekből, miszerint a vállalkozó ipari szövetkezetek állandóbb jellegű, a munka pontosságát egyöntetűségét és gyors előállítását megkönnyítő hadfelszerelési műhelyeket rendezhessenek be. — A kolozsvári kamara átiratát az illeték-ügy rendezésére nézve a teljes ülés tudomásul vette azzal, hogy a szegedi kamara nem szerzett oly tapasztalásokat, melyek a fennálló rendszer változtatását indokolnák. A szegedi ipartestület kérsére fölterjesztést fogadott el a kamara a földművelésügyi miniszterhez, hogy a szegeden levő kincstári tatalépet megfelelő anyagkészletekkel lássa el. Segélyeket szavazott meg a teljes ülés a bajai, ó-becsei és hódásági iparos tanoneműk kiállításokra és fölhatalmazta az elnökséget, hogy a kerület többi testületei részére a szükséges képet kiállításra a kérendő segélyösszegeket. Az ó-becsei

ipartestület a vásárszabályzat terhért küldte a kamarához azzal a kéressel, eszközölné ki Bács-Bodrogh megye törvényhatóságán annak az egész megyére érvényes elfogadását. A teljes ülés értesíteni határozta az ó-becsei testületet, hogy szegedi kamara többször sürgetvén a vásártűgy Általános rendezését az ipartestületek központi bizottsága legközelebb küldöttség által készült átnyújtani az erre vonatkozó emlékiratot a kereskedelemügyi miniszternek és hogy e szerint nem lát szik indokoltnak az ó-becsei tervezet előterjesztésének célra egy sem vezető kísérte, hanem azt a vásártűgy megoldására irányuló tanácskozások alkalmával fogja a kamara előnksége fölhasználni. Végre a kamarai intézménynek az ezredes kiállításra való bemutatása ügyében határozott az teljes ülés. Értesíti a budapesti kamarát hogy készséggel rendelkezésre bocsátja a kamarai intézménykeletkezését és fejlesztését tárgyaló ismertetéshez az adatokat, hogy viseli az ezzel és a kamarai kerületeket fölntetető térkép elkészítéséből reá eső költségeket és hogy megküldi kiállítás végeit a szegedi kamara évi jelentéseit és egyéb kiadványait.

— **Főtisztelendő Császka György** kalocsai és bácsi ércsek a bérmlás szentségének feladása végett folyó hó 15-én a délutáni 5 órai vonattal Zomborból Bajára megy. A város törvényhatósági bizottsága folyó hó 5-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy méltó tünnetséggel fogadja. Megérkezése napján elutazásig, bezárólag folyó hó 18-ig a házakat lobogókkal díszíti föl. A folyó hó 15-én — pénteken — délután 5 órakor érkezésvonathoz nagyobb számban fog megjelenni. Folyó hó 16-án — szombaton — este 8 órakor házaikat kivilágítják s ugyanakkor a főtértől a plébániatérig rendezendő fáklás menetben részt vesznek. Az ércsek folyó hó 18-án — hétfőn — elutazik.

— **Makacs öngyilkos jelölt.** Baján Wittner Mihály csavolyi illetőségű 14 éves csizmadiainas f. hó 4-én d. u. 3 óra tájban öngyilkossági szándékkal a Sugovicszába ugrott. Márty Mátys kifogta és a partra ki tette, de Wittner ismét a vízbe ugrott. Márty Mátys és Juhász Mátys most ladikkal utána mentek és kifogták. Wittner azért akarta elkövetni az öngyilkosságot, mert tanító-mestere egyetlentől bánik vele. A fiu már egy izben a vasuti sínre feküdt mikor a vonat sipolt, de egy ember onnan elvonszolta. A rendőrkapitányság az életunt inast háza szállította özvegy anyjához Csavolyra.

— **Öngyilkosság.** Raniszávlevits Simon 68 éves bajai lakos f. hó 8-án d. e. 9 óra tájban, lakásának ajtaját magára zárva, a mennyezet gerendájába két szegot vert és arra felkötötte magát. Mire észrevették, már meghalt. Az öngyilkos aztalán egy kis üveg pálinkát találtak. Tettét életunságból követte el.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Virágh István bácsalmási kir. járásbírói irnokot a szabadkai járásbíróshoz helyezte át.

— **A zombori kerületbeli betegegyeztető** pénztár első évi rendes közgyűlést 1894 évi június hó 24-ik a. e. 10 órakor Zomborban az ipartestületi helyiségben fogja megtartani.

— **Cs. kir. szab. Adriaí biztosító-társulat.** május hó 23-án tartott meg ezen társulat rendes közgyűlése, melyben az 55 ik üzletév-re (1893) vonatkozó üzleti jelentés és zárszámadások beterveztettek. Ezekben a következő jelentékenyebb adatok foglaltatnak: Életösztály: Az említett évben elfogadott biztosítások 12,483.990 frc tőke és 34.811 frc vízjárásdíj összegre rugnak. A biztosítási állomány 1893. év végéig kerek 72 millió forint és 187.260 frc évjáradékot tett. Halál és életcsét kifizetések után 1,250.233 frc 48 kr fizetettett ki. Ezenkívül függő károk részére 267.025 frc helyeztetett tartalékba. A díjtartalék 1,373.043 frc 38 krral szaporodott és tesz 15-8 millió forintot. Az elemi biztosítási ágakban (tűz és szállítvány) a díjbevétel 6,840.805 frc-t tett. A visszbiztosítások 3,206.489 frcba kerültek és károkért a visszbiztosítók részletének levonása után 2,305.883 frc 62 kr. fizetettett ki. A kártartalék 476.803 frc-t, a díjtartalék 1,809.785 és több évi biztosítások tárczája 23,065.997 frc-t tesz. A kamatlábunk újabb esőkbenkérésére való tekintettel az életbiztosítás külön nyereség-tartaléka erősítésére ismét

100.000 frc fordítottott. Ezen összeg levonása és leírások keresztülvitele után 338.258 frc 70 kr. felesleg marad. Osztalékul részvényenkint 62 frc (2 frc-tal több mint az előző évben) fizetettett ki. A díj- és nyereség-tartalékok meghaladják a 19 millió forintot és következő tételből állanak: Az életbiztosítás díjtartaléka 14.635.995 frc. A tűz- és szállítvány-biztosítás tartaléka: 1,809.785 frc. Tartalék értékpapírok árfolyam ingadozására 327.287 frc. Disponibilis tartalék: 500.000 frc. Az életbiztosítás külön nyereség-tartaléka 600.000 frc és az általános nyereség-alapok 1.214.963 frc.

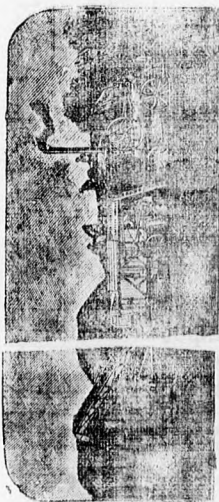
— **Wekerle tréfája.** Köztudomásu — s ha még valaki nem tudná — innen hadd tudja meg, hogy a nagy kormány-válság ideje alatt Wekerle első sorban is egy Zomborban megjelenő „lapu“t informált a korona szándékairól. Ennek a „lapu“nak sürgönyözöte meg Wekerle kormánybúkáását, ez a „lapu“ tudta meg legalább, hogy Khuen-Héderváry kabinetalakítással bizatott meg, hogy meghukott, ez a lapu értesült arról is, hogy br. Bánffy kabinetalakítással megbízatott. Szóval — ha valami történik: első dolog odafönn a „lapu“nak megürgönyözni. Ez okból természetes, hogy midőn szombat este 6 óra tájt megjelent Zomborban illetőleg Magyarországban az egyetlen külön-kiadás, maga Sándor Béla főispán konstatálta azt az „Olvasókör“-ben, hogy a „lapu“ a legjobban értesült növényzet az egész monarchiában. Most az egyszer azonban Wekerle fölttette a „lapu“-t strófiája bár szük körben, de józól mosolyt keltett. Midőn ugyanis Wekerle szombat délután meghallotta ministeri kinevezetését, a fölttöi jökedvényben nekült a „lapu“-nak azt sürgönyözöte, hogy „az uj ministerium már megalakult a kinevezési okmányokat a király aláírta s a ministeri lista az ismert ministereken kívül egy új nével is szaporodott, t. i. br. Bánffy vállalta a földmívelési tárcát. A „lapu“ bizva Wekerleben hamar „extralapu“-t bocsajtott közre, mely rövid, volés, de annál reklámizóbb volt. S szombat délután 6 óratól egészen hétfőn esti 6 óráig a „lapu“ jól értesültsége uralta a zombori kedélyeket. Hétfőn este kiderült Wekerle turpissága melylyel a „lapu“-t fölttette. Az egész „extralapu“ való tények is találgatások merész kombinációjára épülete fölttelt volt; melyek Wekerle zsenialitása meglátszott. Ugyanis szombat esti 5 órakor még Wekerle nem volt tisztában azzal, hogy kik lesznek miniszterterátsai s csak vasárnap délután terjesztette a névsort Ó Felsőge elé, a melyet csak hétfőn délután írt alá a király. Ez a névsor lényegesen eltér a „lapu“-étől. Ott ugyanis br. Bánffy nevezetett ki földmívelési miniszternek, halott az a tárcza ma sincs betöltve s ideiglenesen vezeti Fehérváry br. (Ki gondolta volna ezt?) De a „lutere“- se Tisza Lajos gr. maradt, hanem gr. Andrássy Gyula. Egyébként a „lapu“ igazat mondott. A mi azonban Wekerle tréfáját illeti, az ellen tiltakoznunk kell, mert ha éppen tréfálkozó kedve van, ott a „Nemzet“ ott a „Lloyd“ (stb.) (stb.) de hagyja a békén a mi legjobban értesült legjobban szerkesztett s önmagával legmegelégedettebb „lapu“-nkai, mely valóságos „extra-blatt“ mániába esett, úgy hogy a mult héten minduntalan rácsördített egy-egy szurtos szedőgyerek. A békes zombori polgárokra nyomdafestéktől illatozó reptől kis papír szeletekkel melyek a válság legújabb stádiumát akarták jelezni. Elhez képest a New-York Herold is csak sífli volt!

— **Hirdetések a bulgár almanachba.** A kereskedelemügyi miniszter a hazai kivitelképés vállalatok érdekében a szegedi kereskedelmi és iparkamara u-jén e keleti szomszéd államok között legkedvezőbb kivite piaczkánt kínálkozó Bnlgréaiban telfoglalásra képes kivitelit ezéget figyelmét fölhívja arra, hogy Bulgáriában közlebeleg egy országos „Almanach“, fog megjeleni, melynek szerkesztője: Petroff A. Péter a szofiai osztrák-magyar diplomatiái ügynökséggel folytatott tárgyalások során készen nyilatkozott a mondott „Almanach“ 1895 évi folyamának hirdetési részében azon esetre kizárólag osztrák és magyar czégek hirdetését fölvenni ha innen legalább 20 hirdetés kap. Az „Almanach“ 10-12,000 példányban 912 oldalnyi tartalommal jelen meg

Továbbá R. GERRETT & SONS feltalálhatatlan 40%
üzlethozást nyújtó gépeket.

COMPOUND GÖZMOZGONYVOKAT

Legjobbak elismert brandtörzsi önműködő amerikai kévekkötő aratógépeket. Erdeti amerikai színgyűjtőt 1 vagy 2 1/2 befogására alkalmas ható kombinált ruddal. **Sorvető és szóróvető gépeket** és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.

KÖZÖPÁI

gépészmerénák

BUDAPEST, III. ÚT 13.

Juányos árak! Kezvező feltételek!

Ajánd 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 leerejű

SZÖGES CSÉPLŐKÉSZLETEKET

továbbá 4, 5, 6, 8, 10, és 12 leerejű

SÍROS GÖZSÉPLŐKÉSZLETEKET,

hosszu számarozokkal, első szeleffel és rendkívül nagy felületű rozákkal, árpaképzővel és választóhengereivel.

Fa- és szénfűtésű eredei szalmafüttő

GÖZMOZGONYVOKAT

Egy éves önkéntesek lehetnek

azon ifjak is, kiknek érettségi bizonyítványuk nincsen sőt **középiskolát sem végeztek** s így rendes besoroztatásuk eseten három évi katonai szolgálatra volnának kötelezve — ha valamely csász. és kir. hadtestparancsnokság előtt a szabályszerű aspirans-vizsgát teteszik, amelyre megfelelő szorgalom mellett **néhány hónap alatt** előkészülhetnek.

Válaszbélyeggel felszerelt levelekre részletes felvilágosítást ad

Andesmann Lipót

igazgató SZABADKAN

NB. **Besorozott** hadkötelesek már nem bocsátatnak vizsgára.

Dadogók figyelmébe.

Június hó 25-én új gyógytanfolyam nyílik meg, dadogók számára. Jelentkezések e hó végéig elfogadtnak. A Magyarországon csak általam gyakorolt gyógy mód, a dadogóknak folyékony, és mesterkéletlen természetes beszédet ad. A siker feltétlenül biztos. —

Ujverbász. 1894. Június hó 14-én.

Mauer Károly

a gráci cs. és kir. enged. nyelvgyógyintézet volt assistense és titkára.

F. A. SÁRG FIAT és CIE., Iső és legőregebb Stearin gyertya-gyár Osztrák-Magyarországban. Alapította Ad de mily 1837.

Csász. és kir. udvari szallitok

M

Bevezetése a GLICERIN gyártmányának Osztrák-Magyarországban

I
Találmány a GLICERIN szappanok s. a. t. F. A. Sarg által 1858

L
Találmány és bevezetése Kalodont-nak 1887

L

Harminez ELSŐ éremmel és Oklevéllel 1894 ig

Y

iroda: Becs IV. Schwindg. 7.

Sárg fele

Milly, Asztali, Templom, Barock, Renaissance, Conus- és ürgyertyák, Milly éjgyertyák és Viasz Karácsonyi gyertyáskák s. a. t. Mindenütt kapható.

Kérjenek határozottan Sarg-fele Milli-gyertyát. Mindenütt kapható.

Gyertyák

A nagymélt. Miniszterium által nyilvánossági joggal felruházott

Hatosztályu Polgári Fiu-Iskola és Nevelő-Intézet

Ezen iskola előkészít a keresk. akadémia, tanító-képezde, közép-ipartanoda, minta-rajztanoda, hadapród iskola Ludoviceum számára; képesít többféle állami hivatalra, vasuti, kereskedelmi, ipari, biztosító és pénzintéznél való alkalmaztatásra. Folytatólag átléphet a tanuló a gazdasági, erdészeti és állatorvosi középintézetekbe s jelentkezhetik jegyzői vizsgára vagy gyógyszerészeti gyakorlatra.

A polg. iskola 4 osztálya egyenrangú a gymnas. 4 osztályával.

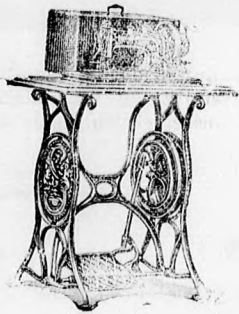
Gymnásiumból átléphetni a polgári iskola következő felső osztályba:

1.) Első rendű bizonyítvány alapján. 2.) Másodrendű bizonyítványban a „latin”-ból nyert elégtelen osztályzat nem számít. 3.) Oly tanuló, ki az előző pontban említett „latin”-t nem tekintve, egy vagy legfeljebb két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot a középiskolákban szintén felvétetik a polgári iskola megfelelő magasabb osztályába, ha a tantervi különbözetből eredő vizsgálaton kívül azon tantárgyakból, melyekből elégtelen osztályzata van a polgári iskolában a felvételt megelőzőleg sikeres vizsgálatot tesz. 4.) Oly tanuló, ki a középiskola valamely osztályát eredménytelenül ismételte s ennél fogva ott tanulmányait nem folytathatja, a polgári iskolában az ismételt osztálynak megfelelő, sőt a mennyiben a főlétel előbb említett feltételeinek megfelel, a következő felső osztályba is felvétetik.

A növendékek bejárók és benlakók. — Mindnyájan szoros ellenőrzés alatt állanak. — Mérsékelt díjak. — Értesítő kívánatra. — Szünidőben előkészítő tanfolyam. — Részletes felvilágosítást ad. —

Landesmann Lipót
izagató-tulajdonos
SZABADKÁN.

Nagy raktár

mindennemű varrógépek
ből varrógéprések, gép-
tűk szíjjak stb.

HÁZI SÜRGÖNYÖK

Telephonok és
villámhárítók berende-
zése. Javító műhelyem-

ben — varrógép javítások és electrotechnikai munkák elfogadtatnak.

Szóllókert-birtokosok
és bortermelők
figyelmébe!

„Viktoria”

Szabadalmazott szőlő
fecskendő egyszerű és
felette czélszerű szerke-
zete miatt az összes sza-
kértők elismerését
kivívta.

Figyelmeztetés!!!

Budapest fő- és székvá-
ros szőlő és gyümölcs
gazdasági intézője
permetező gépeiről kö-
vetkező véleményt adott:
119 szám

1894

A gépszerkezete elegendő erős vörös rézpléből készült belül czibezve úgy üres mint megtöltött állapotban könnyű és könnyen kezelhető. Permetező készüléke megfelelő nyomás mellett kitűnően működik mindkét oldalra, nemkülönb a kétoldalu permetező készüléknek szabályozása is sikerültnek mondható. —

A lenti tulajdonságok alapján a gépet mindenkinek őszintén ajánlhatom.

Budapesten 1894 év. márczius 24-én

(P. H.) Deák Tamás s. k.

főv. g. intéző.

Vidéki megrendelések, jótállás mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Zimmermann Em.

ZOMBORBAN.

Schleifer Ignác, könyvnyomdájából Zomborban.